

Türkiye'de böbrek nakli ve organ bağıışı

Acıbadem Bursa Hastanesi Üroloji Uzmanı Prof. Dr. Bülent Oktay, Türkiye'de böbrek nakli ve organ bağıışının durumu hakkında bilgi verdi.

YILDA 3 BİNİN ÜZERİNDE BÖBREK NAKLİ YAPILIYOR

“Organ nakli hem kadavradan hem de canlıdan yapılabilir. Gelişmiş ülkelerde kadavradan alınan böbreklerle yapılan nakil ön planda. Ülkemizde ise durum biraz tersine. 100 organ naklinin neredeyse 72-73'ü canlı vericiden yapılıyor. Canlıdan nakil aslında çok fazla arzu edilen bir durum değil; ama aynı zamanda hastalar için bir umut kaynağı. Türkiye'de yılda 3 binin üstünde böbrek nakli yapılıyor. Bu, dünya genelinde çok önemli bir rakam. Ülkemiz canlı vericili böbrek naklinde milyon başına nüfus oranı ile dünya birincisi diyebiliriz. Tabii bu durum büyük bir bilgi birikimi de oluşturuyor. Kadavradan ise ortanın biraz gerisindeyiz. Ancak Bursa, Bilecik, Çanakkale ve

Balıkesir'den oluşan kısım bir istisna. Milyon başına donör oranı ülkemiz ortalamasında yüzde 8 oranındayken, 2018 yılı için Güney Marmara'da yüzde 23 oranındaydı. Bu oranın biraz üstünde Portekiz ve İspanya var. Geçen sene, Güney Marmara'da bulunan 4 merkezde 297 nakil yapıldı ve bu nakillerin yüzde 67'si kadavradandı. Kadavradan alınmış bir böbrek ile gerçekleştirilen nakilde böbrek; nitelikli, kaliteli, az travma görmüş, genç bir kişiye ait ve kısa zamanda nakledilebiliyorsa bu naklin başarı oranı canlıdan nakil ile aynıdır.”

VERİCİLERE KAPALI CERRAHİ UYGULANIYOR

“2000'li yıllara kadar böbrek vericilerine daha büyük kesiler yapılıyordu ve bu uzun kesi daha uzun süre ağrı demektir. Şimdi ise kapalı ameliyatlara geçilmiştir. Özel gözlüklerle üç boyutlu olarak küçük kesilerden giriş sağlanarak böbrek, en az ağrı hissedilen kasık bölgesinden çıkarılıyor ve estetik bir şekilde dikiliyor. Bu, verici için çok büyük bir avantajdır. Çünkü ağrısı az olur ve enfeksiyon minimum orandadır. Ayrıca kişi kısa bir sürede sosyal hayatına döner. Amerika'da bu yöntemin vericileri yüreklendirdiğini gösteren bilimsel çalışmalar da mevcuttur.”

Prof. Dr. Bülent Oktay

ORGAN BAĞIŞINDA EN ÖNEMLİ BAŞARI KOORDİNATÖRLERE AİT

“Kadavradan organ bağıışında organ, kişi özel şartlarda ölmüşse kullanılabilir; yani kişinin yoğun bakımdayken ölmüş olması gerekiyor. Güney Marmara'da koordinatörlerin neredeyse yüzde 80'i yoğun bakımda olan kişiler. Organ bağıışının artmasında en önemli rol, organ nakli koordinatörlerine ait, organ nakli başarılarında görünmeyen kahramanlar. Yoğun bakımda sevdiğini kaybetme üzüntüsü yaşayan insanlara, beyin ölümünü anlatmak ve organ bağıışını pek çok kişinin hayata dönebileceği konusunda ikna etmek ayrı bir

sanattir. Özellikle insan psikolojisinden anlamayı gerektiren bir durumdur. Organ bağıışı konusunda kıtlada, camide, okullarda bu konuda eğitimler de verildi. Hastaneler bu konuda kendi aralarında bir centilmenlik yarışını içindeydi. Sağlık Bakanlığı ve Müdürlüğü'nün de desteği oldu. Kıscası birçok bileşen oldu ve sonuçta 10 yılda yükselen bir grafik oldu.”

KİMLER ORGAN BAĞIŞINDA BULUNABİLİR?

“Normalde her sağlıklı birey organlarını öldükten sonra kullanılması için bağıışlayabilir. Sadece bulaşıcı hastalığı ya da onkolojik

kanser problemi olan kişiler bağıışta bulunamaz. Bunun dışında büyük bir engel yoktur. Yönetmelik olarak tüm hastanelerin birer koordinatörü olmak durumundadır. Organ bağıışında bulunmak isteyenler hastanelere başvurabilirler. Yine Sağlık İl Müdürlükleri'ne de bu konu için gidebilirler. Şahitli olarak tüm kişiye herhangi bir test yapılmaz. Bağıış sonrası kendilerine bir bağıış kartı verilir. Organ bağıışı yapan kişinin vefatı durumunda organları kullanılacak durumdaysa kural olarak en az bir aile yakınından da yazılı onay alınır.”